

Tramvay İdaresi
Mısırdan daha 10 oto-
büs şasisi getirecek

AKŞAM

DÜNYANIN BİRİNCİ SAATİ
VACHERON
ve
CONSTANTIN
AÇENTASI: Eminönü Meydanı Arion saat
Mağazası, Mağazamızda son model mücevhera-
tın zengin çeşitleri vardır.

Sene 25 — No. 8614 — Fıatı her yerde 5 kuruş

ÇARŞAMBA 14 Teşrinievvel 1942

Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam Matbaası

Bayram Günlerinde

Şark cephesinde durum, iki nutuk, bir hezeyan

Sekiz haftaya varan Stalingrad muharebesi, eşi görülmemiş bu kahramanlık sahnesinin seyircileri kadar taarruz ordularını da şaşırtmış olsa gerektir.

Sokak çarpışmaları o derece çetin, kanlı bir hâl almıştır ki Almanlar, boşuna insan kaybetmemek için, göğüs güğüse boğuşmaktan vazgeçmiş görünüyolar, Stalingrad içindekilerle beraber bombardımanla yoketmeğe çalışıyorlar.

Bu tek şehrin önünde iki tarafın inadı, Stalingradın bütün Rusya harbi bakımından ehemmiyetini gösterir. Bu yer, hiç şüphe yok ki Şark cephesinin bu kıs alacağı durumda dönüm noktası olacaktır.

Stalingrad muharebesi, çok daha ehemmiyetli başka bir hakikati meydana çıkardı: Bir millet, vatan müdafaasında şehirlerinin yıkılmasını göze alıp can kayısından sıyrıldı mı taş yığınları, kovuklar altında, karadan, havadan yağın cehennem ateşine, tanklara, uçaklara rağmen en kuvvetli, en azimli bir orduya haftalarca karşı koymağa, büyük kayıplar verdirmeğe muvaffak olabiliyor. Ruslar, bir şehrin yıkılma içinde bütün bu dünya harbinin ilk feragat, sonsuz fedakarlık dersini verdiler.

Almanlar Stalingradı almada geri dönecekler, yahut orayı bırakıp başka bir yönde saldırıya geçecekler mi?

Buna ihtimal vermek güçtür. Çünkü Stalingrad Sovyetler elinde kaldıkça Alman orduları ne simalide, ne Kafkasyada serbesçe hareket edemezler. Bundan başka, Stalingrad Hitlerin son nutukundaki kesin sözlerle rağmen kıştan önce alınmazsa Almanya için doğuracağı manevî cöküntü bir hezimet bedeldir. Fakat buna ihtimal verilemez. Öyle görülmüyor ki Almanlar Stalingradı çabuk almaktan ziyade, vakit kazanmak zorundadırlar. Asıl kuvvetlerini Kafkasyaya çevirmişlerdir.

Almanların uzun süren, kanlı olan bu uğraşmaları Rusyadan fazla Anglo - Sakson memleketlerinde ümitleri arttırdı.

Sovyet Rusya Hava generali, tayyare akınları — bu akınlara ne kadar sert, sürekli olursa olsun — bir memleketin yenilemeyeceğini Fransa, Almanya üzerine geçen hafta yapılan altı yüz tayyarelik en şiddetli hücumdan sonra söylemeye lüzum görürken Londranın pazar günkü gazeteleri hep birden ikinci cephenin açılmasında yeniden ayak dirediler. İngiliz gazetelerinin, sansöre rağmen — ne kadar serbes yazarlarsa yazsınlar — bu harbin İngiltere bakımından en büyük davasını, Stalinin acı şikâyetinden sonra, hiç çekinmeden ortaya koymakta ısrar etmeleri, bu hareket gerçekten yaklaştı mı, diye insanda şüphe uyandırıyor. Bahusus, Amerika Cumhur Reisi Roosevelt, evvelki gün söylediği bir nutukta: «Birlik Milletlerin, çok uzaklara gidecek ve Mihverli tamamen mahvedecek taarruzlar hazırladıklarını» radyoda bütün dünyaya ilân etti, yeni taarruzlar sayesinde hem Rusyanın, hem Çin'in yükünü hafifletecek şaşırtma hareketleri yapılmasına harp meclislerinde müteffikan karar verildiğini söyledi.

Olmıyacak şeylerin böyle açığa, kuvvetle ilân edilmesi, sonra da yapılmaması, hatta yıllarca, aylarca sonra yapılması daht insanları gibi devletleri de gülmeye edeceği için bu sözleri her zaman boş lakırdı saymak doğru olamaz. Gerçi Reis Roosevelt, bu taarruzların yerini, vaktini ancak asker meclislerinin tayin edeceğini de bildirmek ihtiyatını bu sefer de elden bırakmamışsa da birçok yıl sonra girişilecek hareketleri bundan radyoda ilân etmenin artık Rusları bile avuttuğu olduğunu hatırlamak, daha ciddi kararlar ve hazırlıklar olduğu hissini veriyor.

Gene iki gün önce bir nutuk

Hitlerle, ince fakat sert alaylar ortasında, ceza gününün yaklaştığını büyük bir inanla ileri sürüyor. Churchill'e göre, Alman devlet adamlarının son zamanlardaki söylevlerinde hâkim olan tek duygu «korku»dur. Herhalde gerek Amerika, gerek İngiltere Hükümet Şeflerinin son nutukları, yeni bir şey öğretmemekle beraber, şimdiye kadar az alışılmış kuvvetli bir eda ile, yüksek perdeden söylenmiştir. Bu nutuklarda göze çarpan başlıca nokta, düşmanın gittikçe zayıflayarak işin içinden çıkamaz hâle yaklaştığı hakkındaki inanca, kendi hazırlıklarının gittikçe arttığına üstüneleştigiye sarsılmaz Necmeddin Sadak

(Devamı sahife 2, sütun 3 te)

B. Roosevelt diyor ki :

“Yakında Almanya ve Japonya'ya büyük darbeler indirilecek”

B. Churchill de diyor ki: «Hesap günü yaklaşıyor, Alman hükümet adamları bunu anlıyorlar. Nutukları korkumağa başladıklarını gösteriyor»

Vaşington 13 — Reiscumhur B. Roosevelt dün akşam radyoda ikinci okak başı konuşmasını yaptı. Reiscumhur demisti ki:

«Birleşik milletlerin yüksek strateji meclisi, düşmanı başka cephele çekmek için derhal bir şaşırtma hareketi yapmak hususunda ittifak etmiştir. Bununla yakından sıkıştırılmış olan Rusların ve Çinlilerin yükleri hafifletilecektir.

Pearl Harbour taarruzundanberi Amerika endüstrisi muazzam terakiler kaydetmiştir. Son seyahatım esnasında bunu yakından gördüm. Birleşik milletler düşmanları ezcek olan darbelerin hangi saatte indirileceğini radyo ile bildirmeyecektir. Fakat büyük ehemmiyette birçok stratejik kararlar verilmiştir.

Bu muharebelerde, uğrunda çarpıştığımız dava kaybolacak olursa, harbi kazanmakta hiçbir menfaat yoktur. Dünyada iman ve ümitli ihyâ ve devam ettirmek için çarpışmaktayız.

İstihlal muharebesinde de, düşmana hâkim bir durumda olduğumuzu söyleyebilirim. Maddeleri temdit ve tanzim etmeği öğrendik, şimdi insan kaynaklarını da temdit ve tanzim etmeği öğrenmeliyiz. Amerika ordusuna girecekler için tayin edilen yaşı 20 den 18 e indirilmesini tavsiye ederim.»

«Yeni haber alan Vaşington mahfillerine göre 18 ve 19 yaşındaki gençlerin askere alınmalarına dair Kongreye bir proje verilmesi beklenilebilir.

B. Churchill'in nutku

Londra 13 (Radyo) — İngiliz Başvekil B. Churchill, kendisine fahri hemşerilik payesi veren Edinburg şehrinde büyük bir siyasi nutuk söylemiştir. Başvekil nutkunda demisti ki:

«Memleket şu sırada tarihinde görülmemiş derecede bir gayret sarfediyor. Kayıplar telâfi edilmektedir. Hava bombardımanlarına büyük cesaretle karşı koyduk. Hitlerin 1940 ta söylediği nutukla son nutku arasında büyük fark vardır. Hitler biliyor ki, her şeye rağmen, uğradığımız mağlûbiyetler, ileri, zafere doğru atılmış adımlardır. Bu fena adam kendisine mukadder âkibetin yavaşça, fakat sarsılmadan yaklaştığını görüyor.

Norveç'te Şimal burnundan İspanya hududuna kadar 3200 kilometrelik bir sahilde Alman işgal orduları kuvvetle hâkim oluyor. Fakat her gün buralarda Alman milletine kin ve husumet artıyor. İngilizlerin bu sahillere yaptıkları akınlar geleceğin öncüsüdür ve düşmanın en-

Reiscumhur

Şeker bayramı tebriklerine teşekkürleri

Ankara 12 (A.A.) — Riyasetcumhur umumî kâtipliğinden: Reiscumhurumuz Milli Şef İsmet İnönü, şeker bayramı münasebetiyle her taraftan gönderilen telgraf ve mektuplarla ibraz olunan bağışlık ve saygıya karşı teşekkürlerinin beyanına Anadolu ajansını memur etmişlerdir.

Amerika Bahriye Nazirinin seyahati

Vichy 14 (A.A.) — Amerika Bahriye Naziri Knox, Vaşington'a dönmüş ve gazetecilere Cenubî Afrika'ya denizaltıların faaliyetli münasebetiyle durumu tetkik etmeğe gittiğini söylemiştir.

İngiliz parlamentosu

Vichy 14 (A.A.) — Avam Kamarası parlamentosunun seçim müddetinin daha bir sene uzatılmasına karar vermiştir.

BU SABAHKI TELGRAFLAR

Salomon açıklarında büyük deniz muharebesi

Amerikalılar bir Japon ağır kruvazörü, 4 muhrip, 1 nakliye gemisi batırdılar

Londra 14 (A.A.) — Bu sabah nesredilen bir Amerikan resmî tebliğine göre Salomon adaları sularında bir deniz muharebesi olmuş, ağır bir Japon kruvazörü, 4 muhrip, 1 nakliye gemisi batırılmıştır. 1 Japon ağır kruvazörü harb dışı edilmiştir. 1 muhribin daha batmış olması muhtemeldir. Amerikan gemilerinden birkaçı hasara uğramıştır. Yalnız bir muhrip batmıştır.

Deniz muharebesi şu şekilde olmuştur: Japonların geceleyin Guadalcanal adasına takviye kıtaları çıkarmaları hava hücumlarıyla durdurulmadığından kruvazörlerle muhriplerden mürekkep bir deniz kuvveti sevk edilmiştir.

Kuvvet pazar gecesi Japon kuvvetlerinin önüne çıkmıştır. 30 dakika süren muharebeden sonra Japonlar asker çıkarmaktan vazgeçerek çekilmişlerdir. Ertesi sabah Amerikan gemileri avcı ve torpil taşıyan tayyareleri düşmanla temas tesisi etmiştir. Amerikan uçakları 2 Japon ağır kruvazöründen birine tam isabet kaydetmişlerdir. Bundan sonra harp gemileri top ve torpil ile çarpışmıştır.

Guadalcanal adasındaki Amerikan deniz silâhendazları şimale doğru mevzilerini ileri götürmüşlerdir. Japonların 60 tayare ile bu mevzilere yaptıkları hücum, hava muhabeleleri neticesinde tardedilmiştir. Japonların 8 bombardıman, 4 avcı tayyaresi

düşürülmüştür. Amerikalılar 2 avcı tayyaresi kaybetmişlerdir.

Müttefiklerin, Salomon adalarında ki tesat üstünlüğü sayesinde mey-killerini tutacakları, hattâ genişletcekleri muhtakkak sayılıyor.

Yeni Gine'de

Londra 14 (A.A.) — Yeni Gine'de Avustralyalılar, Japon kuvvetlerine cepheden ve yandan hücum ederek Japon mevzilerine girmişlerdir. İleri hareketi devam ediyor. Japonların Buna tayyare meydanına hücum edilmiş, uçaklar tahrib edilmiştir. Rabaul Japon üstüne de gece hücumu yapılmış, birçok yangınlar görülmüştür.

İki nutuk

B. Roosevelt ve Churchill'in nutukları hakkında Berlin ne diyor?

Berlin 14 (A.A.) — D. N. B. ajansı yeni resmî mahfilden şu malumat almıştır: Churchill ve Roosevelt'in nutuklarında söyledikleri değil, söylemedikleri ehemmiyetlidir. B. Churchill'in nutkunda en ziyade dikkati çeken fikirler arasındaki ayrıklıklardır. İngiliz Başvekilî ağustos ve eylülde durumun iyi olduğunu söylerken, diğer taraftan «Harbin en kararlık zamanını geçiriyoruz» diyor.

Roosevelt: «Yeni fabrikalarımızı görmeden evvel Amerikanın harp kabiliyeti hakkında hiçbir fikrim yoktu.» diyor. Milletini hayalî rakamlarla avuttuktan sonra «Milletin harp kabiliyeti hakkında fikrim yoktu» demek, çok dikkate şayan-dır.

Churchill, Londra, Moskova ve Vaşington birliği hakkında bir şey söylememiştir. Roosevelt de enflasyon ve salreden bahsetmemiştir.

Mısır'da İngilizlerin taarruzu bekleniyor

Alman uçakları mühim İngiliz kuvvetleri toplandığını tespit etmişler

Berlin 14 (A.A.) — Beynelmillel haberler bürosunun bildirdiğine göre Akdenizdeki Alman hava kuvvetleri takviye edilmiş ve bunlar Malta'ya yeniden taarruza başlamışlardır. Alman uçakları dalgalar halinde hücumlar yaparak bombalar atmışlardır.

İki hava meydanına birçok bombalar düşmüş, buralardaki uçaklar tahrib edilmiş, meydan tesislerinde ve atelyelerinde yangınlar çıkmıştır. Taarruzlar esnasında 5 İngiliz avcı tayyaresi düşürülmüştür. Almanlar kayıba uğramamışlardır.

Afrika'da hava faaliyeti artmıştır.

Alman uçakları burada cephenin gerisinde ehemmiyetli düşman kolları toplandığını tespit etmişlerdir. Düşman topçusu da büyük faaliyet gösteriyor. Bunlardan, İngiliz başkumandanının yağmur mevsimi başlamadan evvel taarruza geçeceği anlaşıyor. Çünkü yağmurlar başladıkdan sonra Kattara bataklığı geçilmiyecek hal alır.

Londra 14 (A.A.) — Dün Malta'ya yeniden hava hücumları yapılmıştır. Düşman 8 uçak daha kaybetmiştir. Son 4 gün içinde 48 düşman uçağı tahrib edilmiştir. 50 uçağı üstlerine dönmüş olması şüphelidir.

Stalingrad'a müthiş hava akınları

Alman uçakları mukavemet yuvalarını, şehre yakın şimendifer hatlarını bombardıman ediyor

Berlin 14 (A.A.) — Milletlerarası Haberler bürosu askerî muharirini bildiriyor: Son günler zarfında Kafkasyanın şimal batısındaki muharebeler esnasında 4000 esir alındı. Bolşeviklerin buradaki kayıpları 8 - 10 bindir. Sekizinci Rus tümeni ve bir Rus dağ tümeninin büyük bir kısmı imha edilmiştir.

Almanlar Kara ve soğuğa rağmen Tuapse'ye doğru ileri hareketine devam ediyorlar.

Stalingraddaki mukavemet yuvaları bütün gün uçaklarımız tarafından şiddetle bombardıman edilmiştir.

Doğu cephesinin şimal kesiminde havanın soğuması, hareketi durdurmuştur. Buna rağmen Ladoga gölünün cenubunda bir Rus amele köylü şiddetli bir hücumla zapt edilmiştir. Bir bataklığın ortasında bulunan bu köyün şimdi yalnız şimalinde harbediliyor.

Yeni Alman akınları

Moskova 13 (A.A.) — Reuter muhabirî bildiriyor: Rus takviye kıtaları Don ıtrşığındaki Alman köprü başlarına yeni bir kuvvetli baskı yapmaktadır. Bugün Stalingrad'dan gelen haberlere göre Almanların yaptıkları tedhiş akınları artmıştır.

Değişiklik yok

Londra 14 (A.A.) — Hitlerini «Stalingrad alınacaktır» dediği gündenberi 2 hafta geçtiği halde

kısa durgunluktan sonra yeniden hücumla başlamışsa da Rus müdafaasına tesir edememiştir. Hattâ Sovyetler bazı noktalarda Almanları gerilemeye mecbur etmişlerdir.

Dün gece Moskovada nesredilen Sovyet tebliği kısadır. Tebliğde, «Bugün cephelelerde değişiklik olmadı» deniliyor. Tebliğe yapıla ekte, Stalingradın bir kesiminde evvelki gün kaybedilen bir mahallin geri alındığı, Mihver piyadesinin tank ve traktör fabrikasını ele geçirmek için sarfettiği büyük faaliyete rağmen, fabrikanın işlemekte devam ettiği bildiriliyor.

Volkof cephesinde yeni çarpışmalar olmuştur. Sovyetler 600 Almanı öldürerek hücumları geri püskürtmüşlerdir.

Dikkatler:

Ne karıştırmalı acaba?

Eskiden İstanbul Belediyesi bir çuval undan kaç etmek çıktığını keşfe uğraşır, bir türlü bulamazdı. Şimdi, gazeteler yazıyor ki filân falan belediyeler, ekmeğe patates, fundık, üzüm ve saire karıştırmak denemeleri meşguldürler.

Bunlar, ilmin, fennin henüz keşfedemediği çetin meseleler değil, yapılmış, her yerde tecrübe edilmiş basit işlerdir. Hâlâ bunları arayıp deneyin bulamamak ne kadar acıdır.

— Baban evde mi Küçük?
— Hayır, el öpmeye gitti.
— Büyükanne mi?

Bir zamanlar sinema meraklıları Hollivut hayatına dair yazıları, oradaki yıldızların baş döndürücü lükslerle dolu yaşamı hakkında verilen taahhütleri ağızlarının suyu akararak okurlardı.

Hollivut aklın, hattâ hayalın bile alamıyacağı kadar büyük kazançların ve bol sıfır rakamların memleketi idi. Yeryüzünde milyonlarca insanın ayak basmak için çıldırdığı bir saadet cenneti idi.

Ve onun için çıkarılan şu cümle pek meşhurdur: Yeryüzünün en fazla alaka uyandıran köyü... Şimdi bugünkü köy, bugünkü Anadolu köylü alaka uyandırmak bakımından Okyanuslar ötesindeki Hollivutu kat kat gölgede bırakıyor...

Köyden gelen mektubu, Hollivutun gelen mektuptan çok daha büyük merakla, çok daha büyük alaka ile okuyoruz... Ve tipki sinema meraklılarının, Hollivut yıldızlarının, bu sanki başka ve mesut bir dünyaya ait efsanevi mahallatların hayatlarını okudukları gibi...

Bembeyaz ekmek... Erişmeler, kuskuslar, tapetaze yumurtalar... Köy odasında tütürülen Siphlocağı sigarası... Ve astronomik rakamlar... Senede 180 bin liralık kazanç!..

Hollivutun lâfı mı olur?.. Ve bu kazanç rakamlarına pek uzun seneler bütün dünyanın ağızlarını suyunu damla damla akıtan Hollivut stüdyolarının masraf defterlerinde bile acaba rasgelmek kabül midir?.. Bugünün köyü Hollivutun çok daha enteresandır...

Ve şehirli ona ait teferriatı okudukça iştah ile yutkunup duruyor. — H

DÜNYADA NELER OLUYOR?

Şarkıcı artistten intikam!

Nevyork radyosunun şarkıcı artist kadınlarından biri gecenin geç vakit evine dönerken kaçırılmıştır. Genç artist, kendisini kaçırılanların elinden kurtulmağa çalışmış ise de muvaffak olamamıştır. Haydutların kendisini serbes bırakmak için büyük bir para isteyecekleri ve bu parayı kaporabilmek için bir çok kaçırma vakalarında görüldüğü gibi burnunu veya kulaklarını keserek ailesine gönderecekleri düşüncesi zavallı artiste pek feci dakikalar geçirmiştir.

Genç kızı kaçırılan otomobil, büyük bir villanın bahçesinde durmuş, artist aşağıya indirilmiş ve muhteşem bir salona götürülmüştür. Kaçırılan kadınlar, artiste azami derecede ikram ve izzatla

bulunmuşlar, kendisini bir koltuğa oturtmuşlar ve artistin okumaya başladığı şarkı plaklarını çalmağa başlamışlardır. Bu suretle artist, sabaha kadar okumuş olduğu ve birbirinden beter olan bütün şarkı plaklarını dinlemiş ve icar edilmiştir. Genç artist, kendisini kaçırılanları para kaporabilmek için haydutlar değil, fakat Nevvork radyosu dinleyicileri olduğunu, kendisinden intikam almak için şarkı plaklarını dinletmek istediklerini anlamıştır.

Artistin bu tahmini doğru çıkmış, zira şafak sökerken aynı otomobile bindirilerek kendi evinin kapısına kadar götürülmüş ve serbes bırakılmıştır.

Selüloitten su boruları

Japonyada büyüklükçe ikinci şehir olan Osaka'da bundan sonraya kurşun su boruları yerine selüloit su boruları kullanılacaktır. İktisadi «Nipo Kogio» gazetesi-

nin bildirdiğine göre selüloit borular 15 - 20 sene dayanmaktadır ve uzun tecrübelerden sonra suyun kokması hassasından bertaraf edildiği görülmüştür.

Bir Rus mühendisinin icadı

Rus mühendislerinden Lar-mosuk, Norveçte senelerdenberi yaptığı tetkikler neticesinde saatte 300 kilometre süratle seyredebilecek elektrikli küçük bir lokomotif inşa etmiştir. Bir çok mühendisler önünde yapılan denemeler, tam bir başarı ile neticelenmiştir.

Tecrübelerde hazır bulunmuş olan mühendisler, saatte bu kadar büyük bir süratle bir katarın nasıl seyredebileceğini ve büyük katarlarda aynı süratın temin edilip edilemeyeceğini tetkik ediyorlar. Mühendisler, şimendifer raylarının bu kadar yüksek bir süratle dayanabileceği mütalâasında bulunmuşlardır.

Yalnız şimendifer işaretlerinin bu kadar süratle seyredecek olan lokomotif makinisti tarafından nasıl görülebileceği meselesi ortaya çıkmaktadır. Çünkü Rus mühendisinin tasarladığı lokomotif saatte 300 kilometre süratle seyredeceğine göre saniyede 83 kütür metre katedecektir. Bu kadar yüksek süratle verilecek sinyallerin görülebileceği şüphelidir. Bundan başka, bandajlar meselesi de mühendisleri düşündürmektedir. Her halde bütün bu teknik zorlukların bertaraf edilerek saatte 300 kilometre süratle seyredebilecek lokomotiflerin inşası kuvvetle muhtemeldir.

23 senedenberi kiraladıkları odayı terketmemişler

Garabet memleketi olan Amerika'da bir şehirde bir otelin yıkılması icabettir. Bu münasebetle bu otele 1919 yılındanberi kiraladıkları bir odada bir ananın kızı oturduğu meydana çıkmıştır. 23 senedenberi bunlar,

bu odadan başka bir yere taşınmamışlardır. Bankadan ayda aldıkları 400 dolar dul, yetim maaşları geçiniyorlarmış. Hayatları için lazım olan her şey bu odada hazırıyorlarmış. Aynı odada yeyip içerek, çamaşırı da burada yıkıyorlarmış.

Amerikada çalışan ekmeke karneleri

Amerikada yeni bir haydutluk türü ortaya çıkmıştır. Bunlar yiyecek vesikalarını, karnelerini çalmağa başlamışlardır. Bu sebeple Amerika'da istihlak maddeleri vesikaları sağlam demir kasalardadır.

muhafaza ediliyorlar. Buna rağmen gangsterler, dokuz Amerikadan şehirde demir kasaları kırarak içerlerinden yarım milyon dolar kıymetinde yiyecek karnelerini almışlardır.

Kalıp halinde süt

Şimdiki harp, cephelede askerlerin yiyecek yükünü azaltmak için yiyecek maddelerinin hacmini küçültmek maksadıyla yeni yeni icatların, keşiflerin bulunmasına vesile olmaktadır.

medit gibi ekşiyip bozulma tehlikesi de yoktur. Kalıplar, şeker gibi suda kolayca eriyerek bildiğimiz tatlı ve lezzetli süt meydana geliyor.

DESLERE BAŞLANIYOR

Şişli Halkevinden:

Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, Dikis - Biçki, Şapka ve Çiçek derslerine ilkinin birinci gününden itibaren başlanacaktır. İstekillerin her gün 17 den 20 ye kadar müzacaatları.

Aşağı Volga kıyıları

Astrakan ile Stalingrad arası — Dünyanın en nefis meyvalarını yetiştiren sahalar

Stalingrad'da sokak muharebeleri azalmayan bir giddetle devam edip gidiyor. Almanlar, şehri tamamen zaptetmek, Ruslar da ellerinden kaçırmamak için azami bir giddet ile boğuşuyorlar. Stalingrad muharebesinin bu derece şiddet kesbetmesi, bir maddi ve diğer mânevî iki sebepten ileri geliyor. Evvelâ şehrin maddi ehemmiyetinden bahsedelim:

Stalingrad, Volga nehri üzerinde 500,000 nüfuslu pek mühim bir endüstri şehridir. Volga nehri üzerinde bulunduğu cihetle, bu geniş ırmakla Hazerden ve Kafkasyadan Rusyaya yapılmakta olan münakalâta hâkimdir. Almanlar, şayet Stalingradı tamamen zaptederler ve Volganın batı kıyılarında mühim bir surette yerleşirlerse Rusların bu yoldan yapacakları bütün münakalâtı tamamen kesecekler, doğu cephesinin uzamış olan cenup kanadını kısıtlarlar kuvvet tasarruf edecekler, Kafkasyada kış esnasında da taarruzlarına devam için kuvvet ayıracaklar, ve kendilerine mükemmel bir kıyık temin edeceklerdir.

Stalingradın mânevî kıymeti de Rusların nazaranı büyüktür. Stalingrad, Rus Başvekilî Stalinin adını taşımaktadır. Stalin, 1918 senesinde bu şehirde Beyaz Rus ordularını yenmiş ve bolşevik ihtilâlinin galebe çalmasına büyük bir yardım da bulunmuştur.

Stalingrad, 1925 senesine kadar Çariçin adını taşıyordu. O tarihten sonra şehre Stalingrad, yeni Stalin şehri ismini almıştır. Sovyetler, kendi nazırlarında bu derecede büyük bir mânevî önemi haiz olan bu büyük sınık şehri, terketmek istemiyorlar ve son nefeslerine karşı Alman hamlelerine mukavemet gösteriyorlar.

Çariçin bugünkü adıyla Stalingrad şehri eski zamanlarda garktan gelen Tatar istilâlarına karşı bir ileri mevzi rolünü de oynamıştır. 1589 tarihinde Borin Godunov Volga nehrinin sağ kıyısında ve nehir taşıdığı zaman su baskınlarından azade olan yüksek kenarında bu şehri kurmuştur. 18 inci asrın sonuna kadar uzun zamanlar, burası bir garnizon şehri idi. Şehrin o tarihlerde sivil nüfusu bin kişiyi geçmiyordu. Şehirde nüfusun artması, ancak 19 uncu asrda köleliğin ilgasından ve demiryolunun inşasından sonra başlamıştır.

Bu şehirden biri orta Rusya'ya, ikincisi Doneç havzasına, üçüncüsü Krasnodarın zengin havallinden ve Kubandan geçerek Novorossiyskiye üç demiryolu hattı geçer. Bu demiryolu hatlarına ilâveten Volga nehri üzerinde buharlı taşıtlarla nakliyat yapılır.

1861 senesinde şehrin nüfusu 6,700 ü, ve son asrın sonlarına doğru 50,000 i bulmuştur. Çariçin, diğer adıyla Stalingrad şehrinin terakki ve inkişafı, ancak bolşevik ihtilâlinde ve 1918 senesinde Beyaz Rusyaningeneralı Denikin'in ordularıyla Vorosilof'un mîlis kuvvetleri arasındaki çarpışmalara sahne olduktan sonradır. Şehrin nüfusu on senede iki misli artmıştır. 1930 senesinde şehrin nüfusu 200,000 kişiyi bulmuştur. Fakat 1939 senesinde yapılan sayım, nüfus miktarının 450,000 e varmış olduğunu göstermiştir. Şehrin nüfusunda görülen bu Amerikanvari artış, on senede beşer senelik iki endüstri planının tatbiki sayesinde vukubulmuştur.

Stalingrad, dünya kadar büyük bir harp sanayi merkezidir. Şehirde demir, çelik, kimya fabrikaları, petrol tasfiyehaneleri vesaire kurulmuştur. Bilhassa Stalingrad, Rusyanın en büyük traktör amil olan Dzerjinski fabrikasına malik olmakla şöhrat kazanmıştır. Bu fabrika, senede 50,000 traktör yapıyordu. Stalingrad'dan Astrakana kadar 400 kilometrelik bir mesafe vardır.

İki şehrin arası, ıssız, bir step ten ibarettir. Bu stepler, Volga nehrinin iki kıyısı, bilhassa sol kıyısı boyunca uzamakta, yer yer, tuzlu göller bulunmaktadır. Batıda Erghonyı sırtları yükselmektedir. Bunlar kolaylıkla aşılabilir.

Volga nehrinin bu sağ kıyısı, Kalmuk cumhuriyeti arazisinin teşkil eder. Bu cumhuriyetin merkezi 10 bin nüfuslu Elbista şehridir.

Aşağı Volganın sağ kıyısı toprakları, ancak delta yakınlarında verimlidir. İyi sulanan topraklar sebze ziraatine çok elverişlidir. Mayıs ve haziran aylarında Volganın taşması neticesinde su altında kalan bu yerler, fazla güneş hararetinin tesiriyle bir vaha manzarası arzeder.

Volganın deltası ağzında bulunan Astrakan şehri takriben 2550,000 nüfuslu olup, Rusyanın İran ve orta Asya ile irtibat noktasını teşkil etmektedir.

Volga deltasında başlıca iş balık avlamak ve balıkçılıktır. Kooperatifler halinde organize edilmiş olan on binlerce balıkçıının motorlı büyük bir balıkçı filosu vardır. Bu balıkçı gemileri, ilkbaharda ağlarını atarak nehir ve dibi pek derin olmayan Hazer denizinden muazzam miktarda balık çıkarmaktadır. Çıkarılan balıkların muhtelif cins Mersin balıklarıdır. Mersin balıklarının yumurtalarından bütün Avrupa'da meşhur olan siyah Rus havyarları yapılmaktadır.

Pokrovsktan, deltanın sular altında kalan arazisinden geç-

rek Astrakana varmakta olan 45 kilometre uzunluğundaki demiryolu hattı, Astrakana avlanan bu balıkları her mevsimde istenilen yerlere göndermek imkânını vermektedir. Çünkü kış esnasında ve don mevsiminde yüzgün Volga nehrinde balık avlanamaz.

Hazer denizi de kış mevsiminin bazı aylarında donmakta ve buz lıkırlarla beraber, açık denize parçaları koparak üzerindeki baskırlendığı zamanlar, bir takım facialar vukubulmaktadır.

Astrakanın balık, Bakûnun petrol, stepte tuzlu göllerin tuz ticaretine meyva ticareti de münzam oluyor. Çünkü buralarda kavun, karpuz ve bilhassa Koçalovo bağlarında çok miktarda üzüm yetiştirilmektedir. Aşağı Volga, bu hususta Kurımın cenup sahillere rekabet ediyor. Bu havallinin meyvaları, bilhassa kavun ve karpuzu her tarafta meşhurdur.

Kiralçe Elizabet, 18 inci asrındanberi Astrakan'dan Rus sarayına ve diğer Avrupa payitahtlarına meyva ve sebze gönderen bir meyva merkezi kurmuştur.

SİNEMA

Norma Shearer

Harbe ait büyük bir film çeviriyor

Norma Shearer

Hollivuttan gelen haberler tanınmış yıldızlardan Norma Shearer'in harbe ait büyük bir film çevirmeğe başladığını bildiriyor. Norma Hollivudun en şık ve en zeki kadını diye tanınmıştır. Kocası, film şirketi müdürlerinin Irving Talberg bir kaç sene evvel öldüğü zaman kendisine 3 milyon dolarlık bir servet bırakmıştı. Norma, senelerdenberi çalışarak kendisi de bir kenara bir kaç milyon dolar koymuştu. Bugün Mary Pickford'dan sonra Hollivud'un en zengin kadınıdır. Zekâsı, serveti, kocasının ölmüşünden sonra bir kenara çekilerek bütün hayatını iki çocuğuna vakfetmesi kendisinin mevkilini yükseltmiştir.

Amerikalılar Norma Shearer'in filmlerini çok severler. Bunun için artist, kocasının ölmüşünden sonra artık film çevirmeyeceğini söylediği zaman bu haber Amerika'da heyecan uyandırmıştı. Norma bir müddet bir kenarda, stüdyolardan uzak yaşamıştı. Fakat o kadar çok müzacaat ve ısrar karşısında kalmıştır ki nihayet senede bir film çevirmeye kabul etmiştir. İlk olarak Romeo ve Jülyet filmini çevirmişti. Şimdi ikinci filmine başlamıştır. Ye-

ni filmi mevzuu henüz gizli tutuluyor.

Norma, sinema işleriyle eskisi kadar alâkadar olmamakla beraber genç artistleri himaye etmeğe devam ediyor. Merle Oborn gibi bazı genç yıldızlar onun himayesi sayesinde bir mevkî sahibi olabilmişlerdir. Norma Tyrone Pover ve karısı Anna Bellâ ile çok iyi dosttur. Bunların da her işlerinde alâkadar olmaktadır. Norma, Tyrone ile Anna Bellâ'yı birlikte bir film çevirmeğe teşvik etmiştir. Bunun üzerine karı koca Dieppe baskınına ait bir film çevirmeğe karar vermişlerdir. Bu filmde Tyrone Kanadalı bir muharip, İngilizceyi Fransız şivesile konuşan Anna Bellâ da bir Fransız kadını rolünü yapmaktadır.

İnşaat malzemesi getiriliyor

Ticaret ofisi umum müdürü, haricden her nevi inşaat malzemesi getiriyor. Diğer taraftan vakitte sipariş edilen inşaat malzemesi Burğazda bekliyordu. Bunların getirilmesine başlanmıştır. Burğazdan ithal edilen mallar arasında demir çubuk, 46 ton beton demiri vardır.

Üzüntüler ve şikâyetler

Nereye gitssek, kime selâm versek, ilk söz harp ve buhran üzerine açılıyor, yokluk, pahalılık şikâyetleri bitmek tükenmek bilmiyor. Acaba, yalnız bizim temas ettiğimiz muhitler mi böyle? Şu ızdırıp âlemi içinde, buhran üzüntüsü girmeyen, yokluk, pahalılık dedikodusu yapılmayan köşeler yok mu? Vaar... Me-selâ; bir çoklarımız eski elbiseleri ters yüz ettirmek için terzi ücretlerinin yüksekliğinden, kunduralarımızı pençelemek için es-cicilerin fazla para istemesinden şikâyet ederken; bir takım elbiseye, bir kadın robuna seksen, yüz lira dikmiş terzi alan terziha-neler, çifti altmış, yetmiş liraya kundura yapan imalâthaneler arı kovani gibi işliyor. Oralarda da harbden şikâyet edilir. Fakat, pahalılıktan, geçim zorluğundan değil; işigrede kayak sporu yapamadıklarından, Avrupalıların bil-mem hangi eğlence şehrinde biraz eğlenemediklerinden, yılba-sında Montekarloda bir şans de-nemesi yapamadıklarından üzü-lenlerin şikâyetleri duyulur. Eh, bu da az üzüntü değil...

Eski aile dostlarından bir bayan garip bir hâdise nakletti: «Eski ahbablardan birini ziyarete gittim. O gün prova için terziye randevusu varmış. İsrarla beni de beraber götürdü. Terzi, atölyede diğer bir bayanın suvare elbisesini prova ediyormuş. Siz de görünüz, dedi. Kapıdan girer girmez, aynanın karşısında tuvaleti tetkik eden bayanı göste-rerek: «Aman, dedi. Şu tuvaletin güzelliğine bakınız. Ne kadar yakıştı, ne güzel açtı bayanı!» O sırada atölyeye gelen diğer bir kaç bayan da gıpta ile süze-rek bayanın tuvaletini metet-meğe başladılar. Her kafadan bir ses çıkıyor, tuvalet göklere çıkıyor. Bu medhiyeler karşısında pek tabii olarak, tuvalet sahibi bayan da gurur karşık bir neşe ile gülümsüyerek ayna karşısında fırıl fırıl dönüyor.

Söz aramızda; bizim büyük zaafımızdan biri de tuvaleti-mizin başkaları tarafından metedimesidir... Etrafındakilerin bu kadar heyecanla metettikleri tuvalete dikkat edince ne gör-sem beğenirsiniz? Tuvalet, bayana ters giydirilmemiş mi? Kendimi tutamadım, terziye; tuvalet güzel olmuş amma, ters giydirmişsiniz. Ön tarafı arkaya gelmiş, dedim. Ancak bu ihtardan sonra hatasızın farkına varan terzi kızara bozara tevile kalk-ıştı: «Evet amma, görüyorsunuz ya, diktiğim tuvaletin tersi bile yakışıyor».

İşte, yokluk, pahalılık üzüntülerinin giremediği bahtiyar bir köşe. Terzi, elindekini biran evvel bitirip seksen, yüz liralık diğer müşterilerin işlerini çıkarmak gayretile o kadar dalmış ki, müşterisinin tuvaletini ters giydirdiğinin farkında değil. Şık tuvaletinin daha provadayken başkaları tarafından beğenildiğini gören müşteri bayanın gözlerini de neşe ve gurur perdesi kaplamış, avuç dolusu para verdiği tuvaletin tersine yüzüne dikkat edemiyor!

Cemal Refik

Bulgaristan üzerinde uçan meçhul uçaklar

Sofya 10 (Hususî muhabirimiz-den) — Eylül içinde milliyeti meçhul uçaklar, üç defa Bulgaristan üzerinden garba doğru uçmuşlardır. Bunların Sırbistanda general Miha-iloviç'e posta götürdükleri, Anglo-sakson ve müttefiklerle Sırp cetecileri arasında irtibatı temin ettikleri söyleniyor. Bu uçaklar, bazen Beyazannameler, bazen de Elzbi Zagra, Kazanlık gibi anıl merkelelerle demiryolları kavgasak noktalarına birkaç bomba atıyorlar.

Bu uçarlardan arasına indirilip yakalanan paraşütcülerin paraşütleriyle üzerindeki silah, malzeme ve gizli radyo cihazları 27 Eylülde Sofya-da açılıp her gün binlerce halk tarafından ziyaret edilen antikomünist sergide hususî bir dairede teşhir edilmektedir.

Bulgar harb akademisinin de okuyacak Hırvat zabıtları

Sofya 10 (Hususî muhabirimiz-den) — Hırvat hava generali Kren Sofyaya gelmiştir. Generalin maiyetinde bulunan üç Hırvat subayı ile 12 talebe Bulgar Harb akademisinde okuyacaklardır. Bunların sayıları artınacaktır.

Avrupa müstahzaratına müthiş rekabet eden ve nefaseti itibarıyla birincilliği kazanan oihanşumul marka

Hasan Müstahzaratı

Litre Perakende	Litre Perakende	Litre Perakende	Litre Perakende	Litre Perakende
Allık Sakalit kutu 85	Çocuk pudrası paket 12,5	Fayda 0/16 80	Hasan Kolonya ve losyonları 80	O d8 kılın K. 50
Aseton yağı 35	Çocuk pudrası B. 20	0/16 80	0/16 80	O d8 kılın B. 90
Badem yağı tatlı 40	Çocuk pudrası Kutu 40	0/16 80	0/16 80	O d8 kılın 1/3 200
Badem yağı tatlı B. 70	Dantos Diş macunu K. 17,5	0/16 80	0/16 80	Öksürük pastili 40
Bi karbonat d8 stü 10	Dantos Diş macunu O. 30	0/16 80	0/16 80	Özül unlar 100 Gr. 35
B. 20	Dantos Diş macunu B. 55	0/16 80	0/16 80	Özül unlar Badem özü 75
Vazo 30	Dudak ruju Lak 60	0/16 80	0/16 80	Özül unlar Badem özü 200 Gr. 67,5
B. 50	Dudak ruju Krome 100	0/16 80	0/16 80	Sabun lüks B. 50
Briyantin 50	Dudak ruju Galalit B. 150	0/16 80	0/16 80	Sabun lüks yuvarlak B. 75
B. 80	Dudak yedek ruju B. 125	0/16 80	0/16 80	Sabun Saç B. 75
Briyantin 4 misli 150	Dudak yedek ruju K. 75	0/16 80	0/16 80	Sabun Tıbbi K. 30
Buz kolonyası 1/16 75	Esans lavanta 100	0/16 80	0/16 80	Sabun tozu 30
Buz kolonyası 1/4 250	Esans 3 gram tül şişe 50	0/16 80	0/16 80	Sürme lüks 75
Ceviz yağı K. 60	Esans 3 gram şişe 60	0/16 80	0/16 80	Sürme paketi B. 50
Ceviz yağı B. 100	Esans gram B. 175	0/16 80	0/16 80	Şampuan likit K. 75
Çam kolonyası 1 L. 175	Esans gram Kitap 250	0/16 80	0/16 80	Şampuan likit B. 125
Çam kolonyası 3 L. 450	Esans gram fantazi 400	0/16 80	0/16 80	Tırnak cilası tül ve saire K. 35
Çil losyonu 1/24 50	Esans gram fantazi B. 750	0/16 80	0/16 80	Tıraş sabunu kutulu B. 55
Çil losyonu 1/16 75	Esans açık gramı 15	0/16 80	0/16 80	Tıraş sabunu tenek kutulu 65
Çil losyonu 1/8 125	Fare zehiri Buğday K. 25	0/16 80	0/16 80	Tıraş kremi 50
Çiçek suları 1/4 50	Fare macunu B. 75	0/16 80	0/16 80	Tıraş kremi B. 100
Çiçek suları 1/2 90	Fare macunu K. 50	0/16 80	0/16 80	Tıraş pudrası 25
Çiçek suları 1/1 175		0/16 80	0/16 80	Tıraş pudrası 35
		0/16 80	0/16 80	Tıraş pudrası 50

TE KA DE

ALMAN TEKNIĞİNİN YARATTIĞI BİR "HARİKA" TE KA DE

RADYOSU

OSMAN ŞAKAR ve Şki.

Bankalar Cad. No. 59
Türkiye Umum Mümessili
A. V. Menger

TAKSİTLE SATIŞ

Assicurazioni Generali Han No. 31/33

HER AKŞAM

MAKSİM'de

Memleketimizin sevimli mugannisi
MUZEYYEN SENAR

Yeni repertuarlarıyla Kemani NECATİ TOKYAY ve şehrimizin en güzide 24 kişilik SAZ HEYETİ ile
SEANSLARINA DEVAM EDİYOR

Ayrıca: Memleketimizde eşli görülmeyen ve tanınmış sanatkarların iştirakle oynanan çok zengin mizansenli
EFENİN AŞKI

Büyük millî revü 7 tablo
60 artist, 500 kostüm.

DİKKAT: Bugün saat 15 te tekml programla EFENİN AŞKI Revüsü ile İÇKİSİZ Matine

KUŞ TÖYÜNDEN

Yastık, Yorgan, Yatak kullanmak hem kesene ve hem de sıhhatinize faydalıdır
BİR KUŞTUYU YASTIK 2LİRADIR

Yatak, yorganları da pek ucuzdur. Adres: İstanbul Çakmakçılar, Sandalyacılar sokak. Ömer Bali oğlu Kuş tüyü Fabrikası. Telefon: 23027.

Üniversite Rektörlüğünden:

Askeplik derslerinin yazılı ve sözlü son imtihanları 26/X/942 gününe kadar yapılmış olacaktır. İlgili talebin taburuna bizzat müracaatları.

SACINIZ DÖKÜLÜYORSA, BAŞINIZDA KEPEK VARSA
MAJİK SAÇ EKSİRİ

KULLANINIZ. TESİRİNİ DERHAL GÖRÜRSÜZÜZ.

Kümes hayvanı sahiplerinin nazarı dikkatine:

Kümes Hayvanları için mükemmel bir gıda olan karaağaç kıymasından her gün yirmi kilo verebiliriz. İsteklerin İstanbul Uzun Çarşı caddesi Vant Laboratuvarına müracaatları.

GRİPİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kase alınabilir.

Sigara içenlere :

Ağzınızda hoş ve taze bir nefes temin için

SANİN

Diş macununu kullanınız

SANİN Lezzeti hoş
SANİN Köpüğü bol
SANİN Antiseptik bir diş macunudur

Bir defa tecrübe edenler artık başka Diş Macunu kullanamazlar. Bütün Eczahane ve parfümörlerde satılır.

Güzelin sözü:

GÜZEN!

Krem, Pudra, Allık, Güzellik sırtı, Briantini, Losyon, Parfüm, Lavanta, Kolonya.

İhtiyat deposu ve "GÜZEN" Müessesesi
büyük postane Cad. No 5

KİRALIK DEPO YERİ ARANIYOR

İstanbulda, deniz kenarında, limana çok uzak olmayan bir mahalde mavuna ve motorların yanmasına elverişli üç ilâ beş bin metre mürabba mesahasında depoya elverişli bir arsa kira ile aranmaktadır. Talimatlar, «Depo» rümuzla İstanbul 176 posta kutusuna yazılması.